

prima instanță: Judecătoria Nisporeni
Judecătorul: M. Ulinici
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

ÎNCHEIERE

6 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Tamara Chișca - Doneva
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ion Cerga, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Cerga împotriva Întreprinderii de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI - SILVA”, privind anularea ordinului de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel din 4 aprilie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de Ion Cerga și s-a menținut hotărârea Judecătoria Nisporeni din 1 decembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 1 noiembrie 2016, dl Ion Cerga a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI - SILVA”, privind anularea ordinului de concediere, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în baza contractului individual de muncă, a fost angajat în funcția de pădurar al cantonului nr. 6 în ocolul silvic Nisporeni al Întreprinderii de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI –SILVA”, iar,

prin ordinul nr. 69-c din 28 octombrie 2016, a fost concediat în temeiul articolului 86 alin. 1 lit. k) din Codul muncii.

Dl Ion Cerga a considerat că actul angajatorului menționat mai sus a fost emis ilegal. În susținerea acestui punct de vedere, a subliniat că, în conformitate cu art. 210 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, ordinul de sancționare urmează să conțină obligatoriu temeiurile de drept ale aplicării sancțiunii. Totodată, reclamantul a specificat că nu există vreo hotărâre sau decizie a organelor competente, care ar dovedi culpabilitatea sa, privind tăierile ilicite de pădure în perioada anului 2015 și perioada august - septembrie 2016.

Din aceste considerente, reclamantul a pretins restabilirea în funcția deținută anterior cu încasarea în beneficiul său a salariului pentru absența forțată de la serviciu începând cu data concedierii. Opinia sa a fost fundamentată pe articolele 89 și 90 din Codul muncii.

Suplimentar, acesta a specificat că, prin concedierea ilegală, pârâtul i-a cauzat un prejudiciu moral ce îl estimează în cuantum de 20 000 lei, fiind exprimat prin suferințele psihice suportate, rușine, incomoditate și umilință.

Dl Ion Cerga a solicitat anularea ordinului nr. 69-c din 28 octombrie 2016, cu privire la concedierea sa din funcția de pădurar a cantonului nr. 6 a ocolului silvic Nisporeni, restabilirea în funcția de pădurar a cantonului nr. 6 a ocolului silvic Nisporeni și încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu.

La fel, reclamantul a cerut repararea prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată, compuse din cheltuielile de asistență juridică în cuantum de 15 000 lei și cheltuielile de transport în sumă de 2 101 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, pârâtul „NISPORENI – SILVA” Î.S. a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, considerând că reclamantul a fost concediat corect în baza unor motive suficiente și relevante (f. d. 33 – 35).

Prin hotărârea Judecătorei Nisporeni din 1 decembrie 2016, s-a respins acțiunea ca nefondată (f. d. 72, 76 – 79).

Împotriva acestui act de dispoziție, reclamantul Ion Cerga a declarat apel în termenul legal (f. d. 182). În rezultat, Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI - SILVA” a formulat o referință, solicitând respingerea cererii acestuia (f. d. 89 – 91, 125 - 126).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 4 aprilie 2017, a respins cererea de apel, promovată de Ion Cerga, și a menținut hotărârea Judecătorei Nisporeni din 1 decembrie 2016 (f. d. 178 – 187).

La adoptarea soluției, instanța de apel a reținut circumstanțele de fapt prezentate de dl Ion Cerga în cererea de chemare în judecată. Suplimentar, instanța a constatat că salariatul Ion Cerga a refuzat să semneze actul de revizie inopinată din 10 octombrie 2016 (f. d. 42, 184). Mai mult, despre faptul că în cantonul nr. 6 sunt tăieri ilicite, pădurarul Cerga Ion nu a raportat ocolului silvic Nisporeni și nici întreprinderii, fapt ce a rezultat din explicațiile acestuia (f. d. 44, 184).

Cu privire la legalitatea ordinului de concediere, Colegiul judiciar a stabilit că dl Ion Cerga nu și-a executat corespunzător atribuțiile de serviciu, stipulate în fișa postului de a asigura paza cantonului nr. 6, deoarece urma să depisteze și să reclame la Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI - SILVA” cazurile de tăieri ilicite a arborilor din cantonul nr. 6 a ocolului silvic Nisporeni. Totuși, acesta nu a desfășurat nici o acțiune în acest sens, tăinuind în mod tacit ilegalitățile produse în raza teritoriului de pădure deservit de dânsul. Astfel, acțiunile salariatului au condus la pierderea încrederii angajatorului față de acesta (f. d. 185).

Instanța de judecată a respins, în calitate de probă pertinentă, procesul – verbal cu privire la contravenție silvică din 16 ianuarie 2017, prin care Alexandru Fărîma a recunoscut că a tăiat arborii uscați în vara anului 2016. La fel, în baza articolului 9 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu au fost admise argumentele apelantului referitoare la imparțialitatea și părtinirea judecătorului (f. d. 186).

Prin urmare, Colegiul civil a ajuns la concluzia că ordinul nr. 69-c din 28 octombrie 2016, „cu privire la concedierea lui Ion Cerga” a fost emis în conformitate cu normele legale, iar condiții de anulare a acestuia nu au fost întrunite.

În fine, instanța de control judiciar a considerat că capetele de cerere, privind restabilirea la serviciul, încasarea plăților pentru absența forțată de la muncă și repararea prejudiciului moral au fost respinse întemeiat de instanța de fond, fiind subsecvente pretenției de anulare a ordinului nr. 69-c din 28 octombrie 2016.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 86 alin. (1) lit. k), 202, 206 alin. (1) din Codul muncii.

La 22 iunie 2017, Curtea de Apel Chișinău le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 4 aprilie 2017 (f. d. 188).

La 30 iunie 2017, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, dl Ion Cerga a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 4 aprilie 2017, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanței din 1 decembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că ambele instanțe judecătorești au pronunțat hotărâri nemotivate și contradictorii, ceea ce contravine articolelor 239 – 241 din Codul de procedură civilă.

Din punctul de vedere al acestuia, nu există un suport probatoriu, conform căruia, în perioada anului 2016 în care exercita funcția de pădurar, a comis tăieri ilicite. Mai mult, a sugerat că acțiunile respective au avut loc la 15 iulie 2016, când se afla în arest preventiv, iar funcția de pădurar era ocupată de o altă persoană, Oxana Codreanu.

Dl Ion Cerga a susținut că temeiul prevăzut în articolul 86 alin. (1) lit. k) din Codul muncii, indicat în ordinul de concediere, nu întrunește condițiile cerute de norma materială de referință. În plus, a fost subliniat că ordinul contestat nu conține punctele încălcate de către acesta din fișa postului, contractul de responsabilitate deplină și contractul individual de muncă nr. 17 din 24 ianuarie 2011.

La 24 iulie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Întreprinderii de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI - SILVA”, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 204).

La 1 august 2016, dl Ion Cerga a depus un recurs suplimentar, prin care și-a menținut solicitările inițiale.

În complementarea poziției sale, recurentul a explicat că, în calitate de pădurar, nu putea depista fizic tăierea ilicită a arborilor imputată acestuia, deoarece nu a beneficiat de utilajul și personalul necesar pentru paza și protecția pădurii. Mai mult, în perioada de după arestul preventiv, a fost implicat în alte lucrări silvice.

La 18 august 2017, intimatul Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „NISPORENI - SILVA” a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Ion Cerga este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Mandatul seria MA nr. 0273800 din 31 octombrie 2016 dovedește faptul că avocatul Mocanu Serghei a fost împuternicit în mod legal să atace hotărârea judecătorească și să reprezinte interesele lui Ion Cerga, fiind subiectul abilitat cu dreptul de a declara prezentul recurs în conformitate cu dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă (f. d. 7). Aceleași condiții au fost întrunite și în cazul recursului suplimentar. În același timp, materialele cauzei, confirmă că cererea nu a fost depusă repetat și nu a fost examinată anterior.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei, rezultă că decizia integrală a instanței de apel din 4 februarie 2017 a fost expediată în adresa părților la 22 iunie 2017 (f. d. 188), însă nu există dovada recepționării efective a acesteia de către participanții la proces.

Astfel, în atare situație și pentru a nu admite o ingerință în dreptul de acces liber la justiție, dar având în vedere data expedierii deciziei contestate (22 iunie 2017), instanța de judecată constată că recursul declarat de dl Ion Cerga la 30 iunie 2017 este depus în termenul prevăzut mai sus.

Luând în considerare circumstanțele prezentate, instanța conchide că cererea de recurs nu poate fi respinsă ca inadmisibilă în baza temeiurilor prevăzute de art. 433 lit. b), c), d) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor cu privire la încadrarea temeiurilor invocate în recurs în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului de inadmisibilitate prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, dar și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, parag. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (a se vedea, de exemplu, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, *ibidem*, parag. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, parag. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și buneii-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, parag. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 - 37).

În speță, instanța observă că, în susținerea poziției sale, recurentul Ion Cerga a invocat art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, de art. 432 alin. (1) și 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Complețul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului, rezumate mai sus, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei.

În acest sens, instanța de judecată amintește că, la pronunțarea deciziei din 4 aprilie 2017, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 86 alin. (1) lit. k), 202, 206 alin. (1) din Codul muncii.

Totuși, din analiza conținutului cererii de recurs, completată pe parcurs, reiese în mod cert că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat. Prin urmare, împrejurările decisive stabilite de instanța ierarhic inferioară decisivă nu au fost criticate în mod convingător și nu au fost circumscrise în una din cerințele admisibilității recursului.

În baza celor prezentate, completul Colegiului consideră că dl Ion Cerga nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă.

Un raționament subsidiar al instanței în susținerea poziției sale constă în faptul că recurentul a fost reprezentat de către avocatul Serghei Mocanu, persoană abilitată și calificată, conform art. 1 al Legii cu privire la avocatură, să pledeze și să acționeze în numele clienților lor, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții lui. Astfel, acesta a fost în măsură să cunoască condițiile pentru admisibilitatea unei cereri de recurs, în baza modului de redactare a articolului 433 lit. a) în Codul de procedură civilă și interpretarea suficient de clară și coerentă a acestuia de Curtea Supremă de Justiție în jurisprudența sa constantă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 71, *Trevisanato v. Italia*, ibidem, parag. 45).

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, parag. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, parag. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, parag. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45).

Mai mult, în lipsa unor observații din partea recurentului Ion Cerga, instanța observă că acesta a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și a avut posibilitatea de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, parag. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, parag. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”,

adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate a normelor de drept material sau procedural din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară.

Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. Deci, conjunctură stabilită mai sus confirmă că există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit, iar, în viziunea instanței, însăși esența dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de Ion Cerga, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ion Cerga, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Tamara Chișca - Doneva

Luiza Gafton